

Column

‘Militaire macht blijft een verzekering: je investeert vooral in de hoop dat je er geen beroep op moet doen’

Dr. Jonathan Holslag is politicoloog en China-kenner. Hij is onder meer docent Internationale Politiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

Als uiting van zelfvertrouwen kon het tellen; de foto van de bevelhebber van een Amerikaanse torpedobootjager, een Chinees vliegdekschip gadeslaand, achteroverleunend in een stoel, de benen rustend op tafel. Zoiets van: ‘Is deze gammele Sovjet-schuit werkelijk alles dat jullie voor ons in petto hebben?’ Maar dit zelfvertrouwen is schijn. Hoewel de Verenigde Staten er tal van militaire voordelen op na houden, hebben zij er één moeten opgeven: het vermogen om twee rivalen tezelfdertijd de baas te kunnen.

Two major theater wars, oftewel 2MTW. Dat concept werd geformaliseerd aan het begin van de Koude Oorlog. Het idee was dat in een oorlog de Sovjet-Unie wellicht niet alleen zou bewegen en niet enkel op één front. Na de Koude Oorlog verwaterde die aspiratie. De defensiestrategie van 2018 borg het concept op en ruilde het in voor de capaciteit om één *major theater war* naast enkele kleine brandhaarden te bemeesteren.

Nu oogt het onwaarschijnlijk dat het ooit komt tot een situatie waarbij de Amerikanen de gelijktijdige strijd met twee rivalen moet aanbinden. Zo'n strategie is ook juist bedoeld om zo'n situatie te vermijden. Het doel is immers om met zoveel slagkracht rivalen af te schrikken, hen te dwingen tot terughoudendheid en te voorkomen dat roekeloos gedrag escaleert in échte grote conflicten. Militaire macht blijft een verzekering: je investeert vooral in de hoop dat je er geen beroep op hoeft te doen.

Rusland en China hebben de voorbije maanden herhaaldelijk getoond dat zij er beide naar streven om Amerika de pas af te snijden: Rusland in het westen van Eurazië; China voornamelijk in het oosten van die landmassa. Dit zou met andere woorden hét moment zijn geweest waarop 2MTW van pas was gekomen. Maar 2MTW bestaat niet meer.

De voorbije dertig jaar, sinds de invasie van Irak in 1990, operatie *Desert Storm* genoemd, kregen we de indruk dat de Amerikanen overal op een onstuitbare wijze konden interveniëren. Maar dat was deels het gevolg van de beperkte macht van hun rivalen. Vandaag hebben de Verenigde Staten te maken met meerdere tegenstanders, onder wie een grootmacht, China, een forse regionale macht, Rusland, en enkele kleinere spelers onder wie Iran en Noord-Korea. De uitdagingen zijn groter dan aan het einde van de Koude Oorlog, maar de beschikbare militaire middelen zijn beperkter. Voorlopig is er nog geen coördinatie tussen de rivalen, ook niet, bijvoorbeeld, tussen Peking en Moskou. Wel beseffen Rusland en China dat zij het de Amerikanen moeilijk kunnen maken als zij tezelfdertijd druk zetten. En dat gebeurt. Terwijl China nooit geziene oefeningen rond Taiwan houdt en het ene na het andere nieuwe wapensysteem test, hebben de Russen ruim 20.000 soldaten en honderden tanks aan de grens met Oekraïne gelegerd voor een oefening. Ter vergelijking: De hele NAVO schraapt dit jaar met moeite 14.000 soldaten bij elkaar voor *Spring Storm*, een oefening rondom de Baltische Zee.

Rusland lijkt met de Krim voorlopig verzadigd. Het aast niet meteen op een nieuwe campagne, al zal het niet talmen om tussen beide te komen in Oost-Oekraïne als zijn belangen daar worden bedreigd. Iran speelt hoog spel om alsnog een akkoord met Washington in de wacht te slepen. Vooral China en de kwestie-Taiwan blijven hét grote strategische vraagteken.